№ 82. 24 listapada 1916 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

HOMAN

BIEŁARUSKAJA WIŁEŃSKAJA CZASOPIŚ

WYCHODZIĆ DWA RAZY U TYDZIEŃ: U AUTORKI I U PIATNICY.

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty: na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 f., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycyi: M. Stefanskaja 23.

Cena abwieštak: na 4-aj staranie za radok drobnymi literami—25 fenig.; drobnyje abwiestki—pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

TELEHRAMY.

U aposzuj moment.

23 listapada.

Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: U wiaczornych hadzinach uzmacawaŭsia ahoń worahoŭ naabapoł Ankr i na adrezku Saji. Miejscowyje szturmy anhliczan na poŭnaczy ad Gedekur i francuzoŭ proci zachodniaho kraju lesu S. Pjer-Waat adbity.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Na pałudni ad Smarhoni nastupaŭszyje pasla silnaj padhatoŭki ahnicm rasiejskije patruli adbity. Jasnaja pahoda wyzwała ŭ roznych punktach silny ahoń artylery i.

Front erc-hercoga Jozefa: Na ŭschodniaj hranicy Siemihradzii — styczki drużyn razwiedczykoŭ. Siły rasiejccŭ tamaka uzmacowywajucca. U Wałachii pałažeńnie nie zmianiłosia. U Krojowie, apracz inszaj dabyczy, ŭ naszy ruki papało 300 żaleznadarożnych wahonoŭ.

Bałkanski teatr:

Front Makienzena: U Dobrudžy i na Dunaju — ahoń artylery i.

Makiedonski front: Styczki na ŭschodzi ad woziera Orchida skonczylisia adchodam worahoŭ. Na niamiecka-baŭharskim fronci miž woziaram Presja i Czernaj adbity czyślenyje miejscowyje nastupleńnia, a na wiarszynach na ŭschodzi ad Paratowa—silnyje szturmy.

Aŭstryjackaje apawieszczeńnie.

WIENA. 23.XI. Uschodni teatr: (hl. niamieck. apaw.).

Italjanski teatr: Biez pieramien.

Prykaz niamieckaj armii.

BERLIN. Rumynskaje nasialeńnie zdradliwa prymimaje ŭczaście ŭ bitwach. Bywajuć napaści z-za kutoŭ nia tolki na paadzinokich wajennych, ale i na cełyje abozy. Naszamu wojsku dadzien prykaz ciahnuć da adkazu nia tolki winawajcoŭ napaściej, ale i predstaŭnikoŭ ułaści, katoryje biasporna padbiwajuć narod da napaściej.

Reskript nowaho Impieratara.

WIENA (W.T.B.). Niezwyczajnaje wydańnie „Wien. Ztg." drukuje reskript impieratara Karola ministru-prezydentu apublikawać adozwu „Da maich narodoŭ".

Razrucha u Hrecii.

BERN. 22 listapada, a 9 hadz. ranicaj, dyplomaty czaćwiornaho sajuza sieli na hrecki parachod i wyjechali ŭ baŭharski port Kawału. Na afinskaje prawicielstwo nie była zwiarniena uwała.

Uzryŭ u fabrycy.

PIECIARBURH (P.T.A.). Na Raskarnaj(?) wulicy u fabrycy wajennych materjałoŭ byŭ silny ŭzryŭ. Pryczyna niewiadoma. Susiednije damy zrujnawany.

Dabrawolcy u polskaj armii.

KARALEWIEC. Chacia ŭ minuŭszuju sieradu byŭ pierszy dzień dzieła pastupleńnia dabrawolcoŭ u polskuju armiju, adnak užo pierad tym zapisałosia mnoha ludziej z roznych słajoŭ hramadzianstwa.

Śmierć Impieratara Austryi.

WIENA (W.T.B.). Niezwyczajny dadatak oficyoza „Wiener Ztg." apawieszczaje, szto Jaho Wialiczestwo Franc-Jozef I 21 listapada a 9 hadz. wieczara cicha addaŭ duszu Bohu.

U asobi Impieratara Franca Jozefa zyjszoŭ sa świetu najstarejszy s-pamiž monarchoŭ: 18 žniŭnia jamu minuło 86 hadoŭ žyćcia. 2 śniežnia h. h. jon moh by spraŭlać 68-ju hadaŭszczynu swajho panawańnia. Ferdynand I adroksia karony ŭ 1848 hadu i addaŭ tron swajmu plamienniku, 18 hadoŭ. Stary Impieratar karystaŭ z niezwyczajnaj popularnaści u swaich narodoŭ. Jaho naśledniku, erc-hercegu Karolu-Francu-Jozefu, katory kamanduje pałudziennaj pałowaj uschodniaho frontu, 29 hadoŭ. Jon ženat s pryncessaj burbonska-parmskaj Citaj.

BERLIN. Usie hasety spatykajuć wiestku ab śmierci aŭstryjackaho impieratara z hłybokim i szczyrym žalem.

Spor ab Wilniu.

U krakoŭskaj hazeci „Nowa Reforma" nadrukowana staćcia ab pałažeńni ŭ Wilni, napisanaja pawodłuh spawiedańnia asoby, prybyŭszaj nidaŭna u Krakoŭ s stalicy naszaho Kraju.

Pawodłuh słoŭ hetaj asoby, Wilnia pierežywaje ciažkije czasy s pryczyny ahulnaho ekonomicznaho zastoju, niedastatku zarabotkoŭ, wysokich padatkoŭ i t. d. Nia hledziaczy na heta, tut razwiwajecca swajo asobiennaje palitycznaje žyćcio. Zrobleny tut spis žycharoŭ pawodłuh nacyonalnaj prynaležnaści ich pakazaŭ, szto ŭ Wilni biełarusoŭ szmat bolsz, czym možna było spadziewacca. Ale Wilnia nikoli biełaruskim miestam nia budzie, i ŭsiełakije sproby dajści hetaho treba zrazu sniszczyć. Toj fakt, szto pry spisie žycharoŭ lisznie mnoha ludziej sajaŭlali, szto jany—biełarusy, tłumaczycca tym, szto ŭ horadzi astałosia wielmi mnoha maskaloŭ, dy jany—s pryczyny swajho oportunizmu—i zapisywalisia biełarusami. Nahuł že biełaruskaj mowy ŭ Wilni nie czutno, i cełymi miesiacami nie paczujesz tut biełaruskaho słowa. Usiu biełaruskuju rabotu wiadzie „kuczka ahitataroŭ", katoryje wydajuć biełaruskuju hazetu „Homan". Spiersza hazeta wydawałasia łacinskimi literami, ale jak usie tutejszyje kataliki, katoryje czytajuć łacinskimi literami, jość palaki, dyk tyje „ahitatary" prymuszeny byli paczać wypuskać swaju hazetu i „kirylicaj", kab hetkim sposabam zabrać u swaje ruki maskaloŭ, astaŭszychsia paśla adchodu rasiejskich wojsk.

U kancy informatar „Now. Ref." haworyć ab litwinoch. Usie nadziei litwinoŭ ihrać bolsz wydatnuju rol u Wilni, jak pakazaŭ spis žycharoŭ miesta, nia majuć pad saboj nijakaho hruntu i nikoli nia zbuducca. U Koŭni litwiny wydajuć hazetu „Dabartis" pad kirunkam «wiadomaho litoŭskaho ahitatara Steputata».

Hetakimi apowieściami aświedamlaje »Nowa Reforma» hramadzianstwo Polszczy ab pałažeńni ŭ stalicznym mieści Biełaruska-Litoŭskaho Kraju. Jak baczym, mnoha ŭ hetym wydumanaho, niepraŭdziwaho, —dy ŭsiož taki staćcia heta zakranuła niekolki duža cikawych spraŭ.

Niepraŭdziwa ŭžo toje, bytcym za biełarusoŭ zapisalisia «astaŭszyjesia maskali», bo piersz-na-piersz maskaloŭ astałosia zusim mała, dyj jany ŭsie—prawasłaŭnyje, a miž zapisaŭszychsia, jak biełarusy, pierewažywajuć kataliki. Niepraŭdziwa i zajawa, bytcym na wulicach naszaho miesta nielha paczuć biełaruskaj hutarki; heta wiedaje kožyn žychar Wilni, i treba dumać, szto informatar «Nowaj Reformy» znajomiŭsia z Wilniaj tolki ŭ panskich salonach... A słowy jaho, szto biełaruskuju rabotu wiadzie «kuczka ahitataroŭ», dziŭna nia hodziacca jak z zajawaj ab znacznym czyśle biełarusoŭ, tak i s tym, szto ŭ horadzi jość piać biełaruskich paczatkowych szkoł, wuczycielskije kursy, biełaruski klub, biełaruski muzykalna-dramatyczny kružok z dramatycznaj drużynaj i choram, biełaruskaja kooperatywa, biełaruskaja kniharnia, biełaruskaja hazeta, biełaruskije rabotnickije kružki, biełaruskaje tawarystwo pomaczy paciarpieŭszym ad wajny i t. d. Hetulki instytucij nie zdaleła by paddzieržywać »kuczka ahitataroŭ«, kali-b u Wilni nie było biełaruskaho hramadzianstwa i biełaruskaho hramadzkaho žyćcia. I darma »Nowaja Reforma« tłumaczyć fakt wychadu »Homana« »kirylicaj«, jak »bankructwo« biełaruskaj raboty miž katalikami: «Homan« nie pierestaŭ wychadzić i łacinskimi literami i nawat nie pamienszyŭ łacinskaho nakładu, a „ruskimi" drukujecca zatym, szto prawasłaŭnyje biełarusy łacinskaho szryftu nia znajuć, szto ŭ Hrodzienszczynie prawasłaŭnych bolsz, czym katalikoŭ, szto, ŭreszci, ŭ

taborach dla wajenna-pałonnych u Niamieczczynie josć wielmi mnoha takich że prawasłaŭnych biełarusoŭ z Minszczyny, Mahilёŭszczyny, Witebszczyny i inszych biełaruskich hubernij — blizka skroź prawasłaŭnych.

Dziŭny wielmi i słowy „Now. Ref." ab litwinoch, katoryje, jak wiadoma, zdaŭna majuć u Wilni swoj kulturny centr. A ŭžo czysty śmiech wyzywaje zajawa, szto rotmistr niamieckaj armii Steputat, czlen pruskaho sejmu, heta — „litoŭski ahitatar". Heta aposzniaja zajawa najlepiej pakazwaje, jak dobra znaje pałažeńnie naszaho Kraju informatar „Now. Ref."

U kancy my chocziemo zatrymacca na adnym punkci staŭci „Now. Ref.". Heta — toje miejsco, dzie wyskazywajecca wiera, szto Wilnia nikoli biełaruskim miestam nia budzie i szto ŭsie sproby biełarusoŭ dajści hetaho treba spynić.

Piersz-na-piersz biełarusy, zakładajuczy swaje kulturnyje instytucii ŭ Wilni i sdawoliwajuczy kulturna-nacyonalnyje patreby swajho hramadzianstwa, nidzie i nikoli nie zajaŭlali, szto jany chocznć abiarnuć Wilniu ŭ biełaruski horad. Takoje žadańnie było by prost nierazumnym i naiŭnym: piersz na-piersz pałowa žycharoŭ Wilni — heta žydy, katoryje chiba swajej nacyonalnaści wyrekacca nia buduć; druhuju pałowu stanowiać biełarusy, litwiny i palaki (abo, sprawiedliwiej, tyje-ž biełarusy i litwiny, pryniaŭszyje polskuju mowu), — i nia može być nijakaj hutarki, kab jakaja-budź z hetych troch hrup nasialeńnia miesta zdaleła-by „prahłynuć" dźwie druhije. Hetak jasna, szto stalica naszaho Kraju, ŭ katorym žywie niekolki nacyonalnaściej, nia može i nie pawinna stacca miestam czysta biełaruskim, czysta litoŭskim, czysta polskim abo czysta žydoŭskim: naadwarot, kožnaja nacija maje prawo i budzie razwiwać tut swaju kulturnuju rabotu, budzie kawać tut, jak u najwialikszym kulturnym centry i sercu Kraju, swaju nacyonalnuju dumku, swaje ideały i žadańnia. Zabrać Wilniu sabie chocze tolki polskaje hramadzianstwo, katoraje za apošnije czasy — ad prychodu da nas niemcoŭ napružaje ŭsie swaje kulturnyje i materjalnyje siły, kab »prydać Wilni polski charakter«.

Wilnia—adwiecznaja stalica niezaležnaho Wialikaho Kniažstwa Litoŭskaho—pawinna astacca i astaniecca sercem wyzwolenaho biełaruska-litoŭskaho Kraju, rodnaj darahim i biełarusu, i litwinu, i tym, chto haworyć polskaj ci žydoŭskaj mowaj. Jak Lwoŭ, jak Ryha, jak szmat inszych miest na świeci, tak i Wilnia budzie nie razdzielać, a złuczać usie narody, jakije žywuć na adnej ziamli — u adnej supolnaj Baćkaŭszczynie. Hetak — i tolki hetak može i pawinna być razwiazana sporka ab Wilniu.

Adozwa ligi „inorodcou".

SZTOKHOLM (W. T. B.). Liga »inorodcoŭ« Rasiei pasłała Askwitu hetkuju telehramu:

Ministru-Prezydentu, p. Askwitu. Spohad, katory Wy wykazali ŭ swajej apošniaj pramowie mukam armianoŭ, znajszoŭ žywy wotklik u naszych sercach, bo wy pryznali wolu i prawy małych nacyj. Dola bratniaho nam narodu datycze i nas. Ale my prosimo Was nie zabywacca, szto „inorodcy" Rasiei mieli i majuć jeszcze ciažejszaje žyćcio. Mnoha miljonoŭ finlandcoŭ, bałtoŭ, litwinoŭ, biełarusoŭ, palakoŭ, žydoŭ, ukraincoŭ, niamieckich kolonistoŭ, hruzinoŭ, kaŭkazkich narodoŭ, tataroŭ i žycharoŭ Siaredniaj Azii, pa prykazu rasiejskaho prawicielstwa, wydaleny z rodnych miejsc, abrableny, pamierli ad hoładu ci zabity. Naszu nacyonalnuju kulturu, naszu wieru honiać i uciskajuć uwieś czas, jaki my žywiem pad panawańniem Rasiei. Z hetaj pryczyny my Wam, Panie Ministru-Prezydencie, napaminajem ab 97 narodach Rasiei, katoryje straszenna pakutujuć tut i katoryje žadajuć usiej duszoj, kab im byli wiernieny ich czeławieczyje prawy.

Liga »inorodcou« Rasiei:
Michail Łempicki, marszałak.
Baron Ropp, pisar.

Wola—niawola.

Jak wiadoma, Haliczyna składajecca z dźwiech czaściej: uschodniaj i zachodniaj. Uschodniuju Haliczynu zasielaje narod ukrainski, dy porucz s im žywuć tamaka žydy i palaki-pamieszczyki. Zachodniaja Haliczyna—polskaja. Nia hledziaczy na hetki zusim wyrazny nacyonalny razdzieł, Haliczyna upraŭlajecca adnym, supolnym dla abiedźwiech czaściej sejmam. U tym sejmi pierewažywajuć palaki, dyk na hetym hrunci miž imi i ukraincami jdzie zdaŭna zmahańnie: polskaja bolszaść nia chocze zdawolić wać u poŭnaj miery kulturna-nacyonalnych patreb ukrainskaho narodu, maniuczysia abiarnuć i ŭschodniuju Haliczynu ŭ ziamlu polskuju!

Sporka miž palakami i ukraincami skonczyłasia by duža sumna dla apošnich, kalib nia toje, szto nad halickim sejmam była jeszcze wyšejszaja ŭłaść—ahulna-aŭstryjacki parlament, u katorym polskich hałasoŭ szmat miensz i katory z hetaj pryczyny moh bolsz biesstaronna razwiazywać polska-ukrainskije sporki.

Wiedajuczy heta, nas nia dziwić toj wielmi dziŭny na pierszy pahlad fakt, szto ukraincy wystupili z jarkim pratestam proci prajektu paszyreńnia prawoŭ samaupraŭleńnia Haliczyny: ukraincy bajacca, szto polskije ŭłaści buduć kirawacca da taho, kab zusim zacisnuć ukrainski narod i apalaczyć jaho.

Hetu dumku wyskazaŭ adzin s kiraŭnikoŭ ukrainskaho ruchu ŭ Aŭstryi, d-r Lewicki, u hutarcy s karespandentam «Berl. Tag.». D-r Lewicki skazaŭ hetak:

„Wiestka ab paszyreńni samaupraŭleńnia Haliczyny pryjszła da nas, bytcym hrom z jasnaho nieba, — tym bolej, szto niszto nie pakazwała, kab možna było spadziewacca zniszczeńnia naszych nadziej. Naadwarot, my byli pierakonany, szto naszy žadańnia buduć spoŭnieny. U czasi wajny mnie nie raz dawodziłosia radzicca z hr. Sztiurgkam, katory liczyŭ patrebnym addzialić uschodniuju Haliczynu ad zachodniaj. Prawy palakoŭ u uschodniaj Haliczynie mielisia zabiaspieczyć ustanaŭleńniem asobnaho samaupraŭleńnia dla Lwowa i stwareńniem asobnaj kuryi dla polskaj szlachty. Padobnuju dumku wyskazywaŭ tak sama i hr. Tisza i kn. Aloizy Lichtensztejn, kiraŭnik socyalna-chryścijanskaj partii.

„Ciapierasznije zdareńnia zbili mianie zusim z daroki. Praz szešćsot hadoŭ my nie patrapili dajści s palakami da zhody.— dyk i ciapier heta nie udasca. Bo chto-ž može skłanić palakoŭ, naprykład, da taho, kab jany sprawiadliwa padzialili miž ukraincami i palakami hroszy, asyhnawanyje dzieła adbudowy Haliczyny? Chto, naahuł, budzie za nas zastupacca? — Nie, proci palakoŭ stanie ŭwieś ukrainski narod, jak adzin czeławiek!"

My padajem tut zajawu ukrainskaho palityka, bo kožnaje jaho słowo—heta ciažkoje abwinieńnie proci polskaj palityki u adnoszeńni da słabiejszych narodoŭ, s katorymi im dawiałosia žyć razam. Bo toj že abraz baczym my i ŭ nas — u Biełaruska Litoŭskim Kraju, dzie palaki, silnyje swaim materjalnym bahaćciem i pierewahaj kultury, swaimi pastupkami wyzywajuć adnadusznyj haraczy pratest biełaruskaho i litoŭskaho narodoŭ.

My nie winawacim usiaho bratniaho nam, hodnaho poŭnaj paszany i spohadu Polskaho narodu. My wiedajem, szto ŭ nasz Kraj s Polszczy naježdžali takije elementy, jak tyje maskoŭskije czyny, szto, adkinutyje swaim hramadzianstwam, prymuszeny byli szukać szczaśćia u słužbie na „akrainach" Rasiei, kudy dzieła abrusieńnia nie chacieŭ jechać niwodzin sumlenny maskal. Hetyje kołonisty razam z naszymi aszczepiencami i pierakulszczykami i pawiali ŭ nas palityku niszczeńnia ŭsiaho naszaho — rodnaho. I my, aceniwajuczy pawodłuh zasłuh ichniuju rabotu, pacieszajem siabie adno tym, szto pawodłuh tych „palakoŭ" my nia možem, nia majem prawa sudzić polskaho narodu, zaŭsiody zmahaŭszahosia s kryŭdami i uciskam słabych narodoŭ. My spadziajemsia, szto dalejszaje žyćcio naszaj Baćkaŭszczyny budzie budawać sapraŭdnyje hramadzianie naszaho Kraju, dla katorych doraha heta ziamlica, kaho rupić rodnaja i dola biełarusa i litwina, palaka i žyda. Tolki treba, kab hetkije ludzi ŭ moment pierałomu padniali swoj hołas, kab zhurtawalisia, stanuli adzin z adnym poplecz i prystupili da družnaj raboty dzieła jaśniejszaj doli dla ŭsich synoŭ wolnaj Biełarusi i Litwy.

Tady nasza wola nia budzie nas pužać niawolaj, jak jana pužaje ukraincoŭ.

J. Mieleszka.

Adbudowa Polszczy.

Pratest sajuźnikoŭ.

ROTTERDAM. U prateści sajuźnikoŭ proci niamiecka-aŭstryjackaho apawieszczeńnia niezaležnaści Polszczy skazana: „Mižnarodnaje prawo zabaraniaje prymuszać paddanych swaich worahoŭ pryłuczycca da wajennych operacii proci swajej staronki". „Nieuwe Rotterd. Cur." z hetaj pryczyny piše: „A szto skaže Rasieja ab užywańni armianskich atradoŭ proci Tureczczyny, a serbskich i kroackich pałonnych—na Bałkanach? Jak pahodzić pratest sajuźnikoŭ z najnawiejszymi wiestkami, szto Rasieja wydała Italii aŭstryjackich wajenna-pałonnych, katoryje prynaležać da italjanskaj nacyonalnaści, dzieła zmahańnia proci Aŭstryi?"

Kamanda polskaj armii.

WIENA. Miejsco bytnaści kamandy polskich legionoŭ pierawiedzieno ŭ Warszawu.

U Wilni i wakolicach.

× 10-lećcie »Naszaj Niwy«. 10/23 listapada minuło dziesiać hadoŭ, jak u Wilni paczała wychadzić drahaja s czarodu biełaruskaja hazeta „Nasza Niwa". Hazeta wychodziła spiersza u dwoch wydańniach — łacinskim szryftam i „kirylicaj", dy tolki u apošnije hady, apirajuczysia na zroblenaj ankiecie miž czytaczami, Redakcija pierejszła na adzin ruski szryft. „Nasza Niwa" była centram biełaruskaj nacyonalnaj raboty na demokratycznym hrunci i słužyła dzieła wyrabotki nacyonalnaj ideolohii. Jana pajszła hłyboka ŭ narod, dachodziła da ŭsich kutkoŭ abszyrnaj Biełarusi, mieła sotni karespandentoŭ i supracoŭnikoŭ miž sielanami pa wioskach i wiaskowaj intelihencyjej. Spiersza za redaktara padpisywaŭ hazetu p. Zyhmunt Wolski; pasla niekolki hadoŭ — p. Aleksandar Ułasoŭ, biełaruski hramadzki pracaŭnik, szmat pracawaŭszyj nad statystyczna-ekonomicznymi dośledami ŭ naszym Kraju; u apošnije hady redaktaram byŭ p. Iwan Łucewicz, samy wydatny z biełaruskich paetoŭ, wiadomy pad imiem Janki Kupały.

Hazeta wychodziła blizka da apošnich dzion rasiejskaho panawańnia, wielmi uciskanaja wajennaj cenzuraj za „niedachwatku rasiejskaho patryotyzmu". »Nasza Niwa« była prymuszena prypynicca s pryczyny taho, szto jaje apošni redaktar, jak zwiazany wajennaj słužbaj, pawinien byŭ wyjechać z Wilni pierad adchodam rasiejcoŭ.

„Nasza Niwa" mieła niekolki palitycznych pracesoŭ za staŭci, nieprychilnyje da rasiejskaho prawicielstwa, i redaktar Ułasoŭ niekolki razoŭ byŭ pakaran aresztam u krepaści za wyskazanyje ŭ hazeci dumki. Zatoje-ž hramadzianstwo inaczej sudziło hazetu i kožny hod na 10/23 listapada s samych hłuchich kutoŭ słali ŭ redakciju pawinszawańnia, szmat pisanych wierszam, katoryje pašla drukawalisia ŭ »Naszaj Niwie« ŭ niekolkich numeroch.

Jakaja dola spatkała hazetu i jaje redaktara ŭ Rasiei — niewiadoma. Sudziaczy pawodłuh taho, szto ŭ rasiejskich hazetach za ŭwieś apošni hod nie było nijakaho uspaminu ab biełaruskaj hazeci, treba dumać, szto „Nasza Niwa" nie wychodzić.

× **U Biełaruskim Klubie.** U niadzielu, 26 listapada, czarodnaja wierynka.

× **Biełaruski teatr.** Biełaruskaja dramatycznaja drużyna paczała ŭžo proby oryhinalnaho 3-aktowaho scenicznaho tworu p. F. Olechnowicza „Na Antokoli". Probami kiruje sam aŭtor.

Pjesa, jak pakazwaje jaje nazwańnie, ŭziata z wilenskaho žyćcia. Ŭ jej mnoha śpiewoŭ i tancy. Stawić jaje buduć na Kalady.

× † **Symon Pongalis** U niadzielu, 19 listapada, na Antokolskim mahilniku adbylisia pacharony pamierszaho bies pary pažarnika miestowaj pažarnickaj kamandy, Symona Pongalisa, 44 hadoŭ. Dwa hady tamu nazad, wybirajuczysia na pažar, koń uderyŭ jamu u hrudzi, i ad taho czasu Pongalis pastajanna chwareŭ na hrudzi, dy ad hetaho i pamier. Pašla jaho astalisia žonka i szaściora dzieciej.

Na pacharonach była czaść kamandy z naczalnikam D. Siemaszkaj, sekretar A. Rucewicz i insz. Nad świežaj mahiłaj braudmajster u karotkich, haraczych słowach žehnaŭ pamierszaho tawarysza.

× **Abiedy dla pažarnikoŭ.** Starańniem naczalnika miestowaj pažarnickaj drużyny, D. Siemaszki, dla ŭsich pažarnikoŭ nalažana straŭnia, s katoraj pa swajej canie wydajucca abiedy. Cena abiedoŭ jeszcze nie naznaczena, bo niewiadomy koszt pryhataŭleńnia ich, ale možna spadziewacca, szto pažarniki za samuju najniżejszuju płatu buduć mieć sytnyje, zdarowyje abiedy.

Dumku hetu treba szczyra prywitać, bo jany znaczna zbierahuć pažarnickije hroszy. Nia szkodziła by, kab pry ciapierasznich ciažkich czasach i druhije ustanowy, dzie pracuje mnoha ludziej, pajszli-by za hetym dobrym prykładam.

× **Uhodliwy sud,** katory razbiraje sporki miž haspadarami damoŭ i ich kwaterantami, za apošni tydzień iznoŭ uładziŭ niekolki sporak, dy pry hetym kwateranty astalisia na starych kwaterach.

× **Pratestanckaje swiata.** Pačaŭčora pratestanty spraŭlali swajo najwialikšaje świata — dzień pakajańnia i malitwy.

× **Proci raznosu zarazy.** Czyrwonyje apawiestki sa słowam „Fleckfieber" (tyfus) pawinny wisieć na dźwiaroch domu i kwatery. Ūchadzić tudy zabaroniena. Znimać ich mohuć tolki felczery uczastkowych daktaroŭ i słužaczyje pry dezynfekcii. Dworniki pawinny pilnawać hetych apawiestak i ab prapažy ich ŭraz že pawiedamlać uczastkowaho doktara.

× **Pryszczepka ospy.** Ad 21 listapada h. h. kožyn dzień, apryčz paniadziełku, ad 12 da 1 hadz. szczepiać darma ospu u druhim publicznym punkci: pry Ostrabramskaj 10. Buduć mieć waha tolki tyje sawiereńnia ab pryszczepcy, na katorych pastaŭlena pieczatka jakoha-budź niamieckaho uradu. Zawiereńnia wydajucca tolki paśla prawierki, ci ospa pryniałasia. Felczery i felczerki nia majuć prawa pryszczeplać ospy bies nahladu doktara.

× **Atruczenyje czadam.** S pryczyny nieaścierožnaści iznoŭ zdaryłosia niekolki prypadkoŭ atruczeńnia czadam.

× **Skoraja pomacz.** Za minułyj tydzień skoraja lekarskaja pomacz dadziena ŭ 61 prypadku. Karetku skoraj pomaczy wyzywali 40 razoŭ.

× **Kurs rubla.** Oficyalny kurs— 1 m. 90 f.; u bankach za rubiel pry pradažy dajuć 2 m. 03 fen., pry kupli—2 m. 07 f.

Pazyczkowaja kasa biare 6%.

× **Kraža u Synagozie.** U Synagozie pry Poplauskaj wul. ukrali niekolki cennych reczej, u tym lіku niekolki lichtaroŭ

Z USIAHO KRAJU.

Hordaść Biełarusi.

BIEŁASTOK. Na pałudzionnym uschodzi ad Biełastoku lažyć hordaść Biełarusi—Bieławiežskaja puszcza, samy romantyczny les u Eŭropie. Swaimi tysiaczaletnimi drewami i trasinami, pa katorych jeszcze nie stupała czełowieczaja naha, napaminaje apisańnia amerykanskich lasoŭ Fenimora Kupera. U hetych niedastupnych miejscoch žywie car žwiarynaho carstwa Eŭropy—zubr. Ciapier czysło zubroŭ mo'• ledźwie dachodzić 400 sztuk.

Adzinoka, czyrwonym piatnom lažyć u siaredzinie lesu niezakonczenaja budoŭla—carski pałac. Usie azdoby rasiejcy pawywozili z jaho. Ciapier tamaka žywuć niamieckije sałdaty i laśniki.

Złuczeńnie uradoŭ.

BIEŁASTOK. Pa zahadu Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzi žandarskije urady Hrodni i Biełastoku złuczeny ŭ adzin urad u Biełastoku.

Raskrytaja kraža.

BIEŁASTOK. Tutejszaja palicija papała na sled wialikaj kražy cennych reczej. Na dwa tydni pierad zaniaciem Warszawy niemcami tamaka u adnaho jubilera ukrali na 160 tys. marak cennych i załatych reczej, ŭłaśnasći jaho kramu. Rasiejskaja palicija pad toj czas była zaniata bolsz ważnaj sprawaj — ewakuacijej miesta, dyk nielha było i dumać ab szukańni zładziejoŭ. Abakradzieny jubiler nidaŭna spatkaŭ u Warszawie czeławieka, u katoraho u krawaci była ŭszpilena ukradzienaja tady szpilka z bryljantam. Dziakujuczy hetamu dziŭnamu zdareńniu, ŭdałosia ŭ Biełastoku znajści u adnaho trakcirszczyka na 30.000 marak ukradzienych reczy.

Dabraczynnaja straŭnia.

HRODNIA. Na teatralnym placu atkryta dabraczynnaja straŭnia.

Narodnaja straŭnia.

RADUŃ. Žydoŭski kamitet atkryŭ narodnuju straŭniu, ŭ katoraj biednyje ludzi za 10 fenigoŭ dastajuć dźwie talerki pažyŭnaj zupy.

Pryjezd Hłaŭnakamandujuczaho.

KOUNA. Oberbefehlshaber Ost feldmarszałak Leopold Bawarski prybyŭ ŭ Kounu i ahledaŭ krepasnyje budoŭli.

Elektrycznaje aświatleńnie.

SUWAŁKI. Huberskaje miesto Suwałki ŭreszci pryždało elektrycznaho aświatleńnia. Pierad wajnoj wulicy „aświetlalisia" ledźwie widnymi gaźniczkami. U prywatnych kwaterach, praŭda, była elektryczność, ale za stanciju słužyŭ... kinematohraf pry Pieciarburskaj wulicy. Z oryhinalnaj elektrycznaj stancii karystało kala 20 najbahaciejszych hramadzian miesta, i ciapier u hetym adnoszeńni elektryczność stałasia bolsz demokratycznaj, bo jaje može mieć kožyn.

Za hrabiežstwo.

SUWAŁKI. Akružny sud zasudziŭ dwoch parabkoŭ za ahrableńnie ŭdawy i pakaleczeńnie jaje na 6 hadoŭ u papraŭczy dom.

Narodnym wučycielom.

Pracuj, bratko, ščyra,
Kab ŭsim było miła
Na was pahladzieci:
Na wašu rabotu,
Na wašu achwotu
Na rodnaj na niwie.
Fundament kładzicie,
Praszkod nie hladzicie,
Na strach nie zważajcie."
Niasicie aświetu
Dla ciomnaho świetu,
Jak świetač u nočy.
Adważna idzicie,
I ruk nie kładzicie
Ad ciažkaj raboty.

W. Lemieš.

WIESTKI Z RASIEI.

Kala atkryćcia Dumy.

SZTOKHOLM. Oryhinalnaja sprawozdacza ab atkryćci Dumy pakazwaje zusim drukoje, czym wymietki z jaje, apawieszczanyje pieciarburskim telehrafnym ahienctwam. Z waśmi pramoŭcaŭ pramowy troch wykinuty zusim. Pramowy reszty placi wielmi skaroczeny. Harusewicz wystupiŭ z rezkimi abwinienńiami proci prawicielstwa, katoraje swaimi pastupkami i nie prabawało pierekanać palakoŭ, sz o jano manicca zaniacca budučynaj Polszczy. Hazety prydajuć najbolsz wahi pramowi Milukowa, wystupiŭszaho proci prawicielstwa; paśla jaho słoŭ adbylisia burnyje manifestacii, dy ab ich cenzura nie pazwoliła pisać u hazetach.

Ministerski kryzis.

LONDON. „Daily Telegr." danosić s Pieciarburha:

Paśla wypadkoŭ, jakije zdarylisia pry atkryćci Dumy, nia može być sporki, szto skład ministerstwa pieramienicca. Wajenny minister Szuwajew i marszał Gryhorowicz nia mohuć dalej pracawać z ich ciapierasznimi tawaryszami. Abo jany, abo ich tawaryszy pawinny buduć pakinuć słužbu.

Nieudacza liceraloŭ.

SZTOKHOLM. Krajniaja prawaja hazeta „Russkoje Znamia" adznaczywaje ŭ pieredawoj staćci, szto ŭsie sproby postupowaj partii dać kirunak unutrenaj palityce Rasiei skonczylisia nieudaczna. Siła prawych u Rasiei ŭ czasi wajny hetak uzrasła, szto źmiena palityczaj systemy zusim niemahčyma.

Anneksija Halickich ziamiel?

PIECIARBURH. Hienerał-lejtenant Suchomlinow naznaczen pamocznikom hienerał-hubernatara ŭ zaniatych ziemlach Haliczyny.

Spadziajucca, szto Rasieja u atkaz na apawieszczeńnie niezaležnaści Polszczy abjawić pryłuczeńnie Halickich z amiel da Rasiei.

Niamieckija padwodnyje łodki.

SZTOKHOLM. Jak apawiedaje pryjechaŭszyj u Szweciju kapitan parachoda s Finlandii, u Botnickaj zatocy niamieckimi padwodnymi łodkami zatopleny 46 parachodoŭ.

Rasiejskaja pazyka ŭ Italii.

BERLIN. Dziela apłaty za spoŭnienyje ŭ Italii rasiejskije wajennyje zakazy Rasieja pažyczaje ŭ Italii hroszy. Adnej fabrycy aŭtomobiloŭ „Fiat" ŭ Turynie rasiejskaje prawicielstwo winawato 150 miljonoŭ.

Darahoŭla ryby.

MASKWA. „Russk. Sł." pisze, szto ŭ Astrachani cena ryby padniałasia na 100%.

Pomacz brawarom.

PIECIARBURH. Minister finansoŭ Bark, jak pisze «Riecz», padaŭ u Dumu prajekt zakona, kab waładzielcam brawaroŭ dać padmohu hraszmi dziela pierachodu da inszych promysłoŭ.

Pierad zawiadzieńniem manapolki pa ŭsiej Rasiei było 2097 brawaroŭ, katoryje ŭ 1894 hadu wyhaniali 78 miljonoŭ wiodzier 40% harełki. U 1913 hadu czysło brawaroŭ dajszło 2969 i pradukcijej 136 miljonoŭ wiodzier. Z hetaho 85% iszło na wyrab manapolki.

Jak i daŭniej bywało.

SZTOKHOLM. Pieciarburski bankir Rubinsztejn, katoraho winawacili u spekulacii na kursi rubli i wywazie szmat zołata zahranicu, uczyniŭ swaje prastupki pry uczaści hetkich wysokich asob, szto rasiejskije sudowyje ŭłaści, kab nie było skandału na ŭsiu Rasieju, pastanawili spynić śledztwo i wypuścić Rubinsztejna na wolu.

Katastrofa u Archangielsku.

SZTOKHOLM. U Archangielsku splerszа ŭzarwalisia try parachody z amunicijej, a praz niekolki minut — jaszcze czatyry. Paciarpieli 21 susiedni parachod, inszyje z ich — wielmi surjozna. S pryczyny taho, szto budynak, dzie pamieszczałasia pažarnaja kamanda, byŭ zrujnowan, dyk nie mahło być i hutarki ab tuszeńni pažaru. Wartašć zniszczenych tawaroŭ dachodzić da 80 miljonoŭ rub. Spalilisia 20.000 tiukoŭ bawołny. Dźwie fabryki rezinawych wyraboŭ abliczajuć swaje straty na 15 miljonoŭ rubloŭ. Zhareŭ i ŭwieś aŭtomobilny park dziela znosin Archangielsk-Pieciarburh-Maskwa. Wajenny minister Szuwajew skazaŭ, szto nieszczaście u Archangielsku— adna s samych ciažkich bied dla Rasiei.

PIECIARBURH (W.T.B.). Jak dadatkowa danosiać, czysło sabitych u czasi katastrofy ŭ porci Bakaryca, kala Archangielska, ludziej dachodzić 314 dusz. Czysło ranienych — 49 aficeroŭ, 437 sałdatoŭ, 121 cywilnaja asoba i 25 kabiet. Na anhlickich parachodach zabitych 27 dusz, ranienych — 25.

Pažar b. warszaŭskaho uniwersytetu.

ROSTOW. Warszaŭski uniwersytet, katory rasiejskije ŭłaści, pakidajuczy Warszawu, pierewiaźli ŭ tym hadu ŭ Rostow, zhareŭ da tła. Ad silnaho wietru ŭsie sproby zatuszyć ahoń, uzniaŭszyjsia ad nieaścierožnaści, byli daremny.

Z usiaho świetu.

Z Watykanu.

MADRYD. Hazeta „Debate" pisze, szto pałaženńie papieskaho Tronu niemahczymaje. Pawodłuh wiedamaściej hetaj hazety, Papież pakinie Rym. Hazeta pryzywaje hiszpanskich katalikoŭ, kab pryhatawali dla Papieža miejsce ŭ Hiszpanii.

Pasrednictwo Szwejcaryj.

RORSZACH (u Szwejcaryi). Socyal-demokratycznaja frakcija ŭ wialikaj radzi pastanawiła prasić sajuznuju radu zwiarnucca da wajujuczych storon sa swaim pasrednictwam.

Adstaŭka Jagowa.

BERLIN (W.T.B.). Jak my czuli, stats sekretar da zahranicznych spraŭ, v. Jagow, idzie u adstaŭku. Jaho zastupić, jak zdajecca, pamocznik stats-sekretara Cymmermann.

Źmiena anhlickaho gabinetu?

AMSTERDAM. Anhlickije palityki za apošni czas wyskazywajuć dumku, szto ŭ koraści treba spadziewacca źmieny gabinetu.

Zjezd francuskich socyalistoŭ.

ŽIENIEWA. Nacyonalny zjezd francuskich socyalistoŭ naznaczen na 25 śnieżnia.

TEŁEHRAMY.

Niamieckije apawieszczeńnia.

21.XI. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: Nasza artyleryja abstreliwała z widocznaj udaczaj batarei i apornyje punkty worahoŭ. Worahi silna abstreliwali naszy pazycii naabapoł Ankr i kala lesu S. Pjer-Wast. Pieszych bitw nie było.

Front niamieckaho Naślednika: U Szampani i ŭ wakolicach Maasu ad czasu da czasu krapczeŭ ahoń artyleryi.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Niczoha wydatnaho.

Front erc-hercoga Karola: U wakolicach Ludowaj, u lasistych Karpatach, niamiecki jegierski patrul wiarnuŭsia z adnej ekspedycii, wiaduczy 40 pałonnych.

Na ŭschodnim kraju Siemihradzii —tolki nieznacznyje styczki. Niamieckije i aŭstryjackije wojski adbili paŭtorenyje i ŭ naczy rumynskije szturmy na pŭnaczy ad Kampołunga. Nad rakoj Alt u rumyncŭ adabrany niekatoryje ważnyje punkty i ŭmacawanyje wiarszyny ŭ wostrych bitwach.

Nasza piachota stała pierad Krajowaj, raniejszaj kwateraj kamandy 1-aj rumynskaj armii.

Bałkanski teatr:

Front Makienzena: Apryoz artyleryjskaj bitwy, niczoha wydatnaho. Konstanca i Czernowoda byli pad abstrełam.

Naszy latuczyje eskadry abkidali bombami żaleznadarożnyje budoŭli pry Bukareszci.

Makiedonski front: Miż waziorami Prespa i Czerna worahi naszczupywajuć niamiecka-baŭharskije pazycii. Pryhatawanyje silnym ahniom serbskije nastupleńnia na fronci Mogleny adbity. U zalitaj wadoj dalinie Strumy—patrulnyje bitwy.

22.XI. Zachodni teatr:

Tumannaja pahoda szkodziła bajewoj raboci. Na pałudni ad kanału. Labasse naszy patruli ŭwarwalisia u anhlickije akopy i wiarnulisia, wiaduczy 20 pałonnych i 1 kulemiot. U wakolicach Sommy ahoń artyleryi byŭ słaby; jon usmacawaŭsia ŭ wieczary na abapoł Ankr i ŭ lesi S. Pjer-Wast. Ataka anhliczan na paŭnocznym zachodzi ad Serr złomlena naszym ahniom.

Uschodni teatr:

Na pałudni ad Ryhi niamieckije drużyny biez nijakich strat wiarnulisia z rasiejskich pazycij, wiaduczy 33 pałonnych i 2 kulemioty. Naahuł że ad mora da Kronsztadtu — biez znacznych wajennych operacij.

Na poŭnaczy ad Kampołunga byli nowyje daremnyje szturmy rumynoŭ proci niamiecka aŭstryjackaho frontu. Pa darozi Czyrwonaj Baszni i ŭ bakawych prachodach u dalinie Altu my ŭ bitwie pasunulisia ŭpiarod.

U sztykawych bitwach i atakach, szybka łamajuczy apor worahoŭ, ŭwarwałasia ŭ Krajowu ad poŭnaczy zachodnia- i uschodnia-pruskaja piachota, ad zachodu—eskadrony kirasiroŭ.

Bałkanski teatr:

Front Makienzena: U prymorskaj Dobrudży — styczki patruloŭ. Na Dunaju ahoń artyleryi.

Makiedonski front: Miż Orchidskim wozieram i Prespaj, a tak sama ŭ dalinie Manastyra piarednije atrady sajuźnikoŭ dajszli da niamiecka-baŭharskich pazycij. Na ŭschodzi ad Parałowa naszy jegry hwardii adwajewali nazad wiarszynu i udzieržali jaje, nia hledziaczy na silnyje ataki.

Udaczy u Małaj Wałachii.

BERLIN. S pryczyny razhromu rumynoŭ u bitwie pry Turgu-Żiu i prarywu niamiecka - aŭstryjackich wojsk u dalinie Orsowa-Krajowa wajna z Rumynijej uwajszła ŭ nowy fazis. Hety praryŭ maje jaszcze wialikszuju wahu, czym praryŭ u Dobrudży. Dźwiery ŭ Wałaszskuju raŭninu adczynieny. Rumyny wielmi ćwiorda tarauilisia na szyrokim fronci i rabili wostryje kontrataki, katoryje, adnak, nie mahli zadzierżać praryważyŭszychsia niemcoŭ i aŭstryjakoŭ. 18 listapada pad naciskam wojsk Falkienhejna rumynski front u dalinie Żu byŭ piarerwan. U haraczaj bitwie rumyny, nia hledziaczy na samy ćwiordy adpor, byli na haławu razbity pry Turgu-Żiu i mieli niezwyczajnyja ciażkije krywawyje straty. Heta bitwa —adzin z etapoŭ u historyi rumynskaho pachodu. Pabiednyje wojski, nia hledziaczy na niezwyczajnyje trudnaści i na zasypanyje śnieham nieprachodnyje darohi, ŭwarwalisia u Wałaszskuju raŭninu. Wiedzienaja z uschodu proci ŭwarwaŭszychsia wojsk rumynskaja kontrataka nia zdoleła ŭżo zmianić kanca batalii. Rumynskaje nasialeńnie prynimaje uczaście ŭ bitwach.

Paśla prarywu czyhunki Orsowa-Krajowa rumynskamu wojsku pry Orsowie adrezana daroha dziela adstupleńnia. Paśla ciażkich nieudacz u Dobrudży i Siemihradzii nowy udar dla rumynoŭ — asabliwa surjozny.

Padwodnaja wajna.

ROTTERDAM. Danosiać, szto ŭ pierszaj pałowie listapada zatopleno karabloŭ sajuźnikoŭ i neutralnych dzierżaŭ ahulnaj jomkaściu na 165.000 tonn.

BERLIN. Za miesiac kastrycznik u tarhowym fłoci worahoŭ pahibło 146 parachodoŭ ahulnaj jomkaściu 306.500 tonn. Ad paczatku wajny worahi utracili 3.322 000 tonn. U tym liku 2.505.000 tonn utracili anhliczanie.

Kali budzie mir?

PARYŻ. U wajennaj kamissii senatu Brian zajawiŭ, szto Francija maje hrunt da radziei, szto buduczyj hod prynlasie mir. Adnak, wyjaŭnieńnie czarodnych zadacz sajuźnikoŭ i asabliwa Francii wymahaje samych ciażkich za czas wajny achwiar.

Razrucha u Hrecii.

ROTTERDAM. Na pratest siaredńia-eŭropejskich dzierżaŭ s prysyny wydaczy Hrecijej fłotu i artyleryi sajuźnikam hreckaje prawicielstwo adkazało, szto jano zrabiło ustupki sajuźnikam pad prynukaj, ale Hrecija i nadalej sama chocze astawacca neutralnaj.

AFINY. (Reŭter). Sajuźniki zażadali, kab pasłam centralnych dzierżaŭ byli wydany ich paszparty. Prawicielstwo liczyć hetaje żadańnie niespaŭnimym. Pad marszałkoŭstwam karala adbudziecca karonnaja rada. Sajuźniki żadajuć, kab pasły tyje wyjechali ŭ sieradu.

LONDON (W.T.B.). Reŭter danosić z Afin:

Niamiecki, aŭstryjacki, baŭharski i turecki pasły pawinny sieści na parachod, katory wywiazie ich z Hrecii. Inaczej ich wywiazuć siłaj. Parachod adwiazie ich u baŭharski port Dedeagacz.

AFINY. (W.T.B.—Reŭter). Prośba dyplomatoŭ wajujuczych dzierżaŭ adłażyć swoj wyjezd adkinuta. Usie jany pawinny wyjechać u sieradu ranicaj.

Austryjackije apawieszczeńnia.

WIENA. 20.XI. Uschodni teatr: Front erc-hercoga Karola: Nastupleńnie proci Rumynii adbywajecca zhodnie s planam. Na poŭnaczy ad Kampołunga iznoŭ adbity wostryje ataki.

Front Leopolda Bawarskaho: Niczoha wydatnaho.

Italjanski teatr: Pałażeńnie nie zmianiłosia.

WIENA. 21.XI. Uschodni teatr: (hl. niamieck. apaw.)

Italjanski teatr: Kontrataki proci zdabytych nami akopoŭ na pałudni ad Bilii, wiedzienyje hłybokimi kolonnami, adbity.

WIENA. 22/XI. Uschodni teatr: (hl. niamieck. apaw.)

Italjanski teatr: Biez pieramien.

Spis wajena-pałonnych z naszaho kraju.

Z Wilni i Wilenskaj huberni.

Tabor dla wajenna-pałonnych Crossena. O.

Jacewicz Adolf, Kostylewo.
Klejnocki Michał, Biarozaŭka.
Korczemski Iwan, Strunoiczy.
Krukoŭski Wiktor, Wilnia.
Krydel Witold, Tołkoŭszczyna.
Kwiatkoŭski Ihnat, Bahdanoŭskaja.
Laszkiewicz Stanisłaŭ, Akolica.
Megier Ściepan, Kietowiczki.
Melsuk Franc, Balszoj Barawoj.
Mincel Piotr, Zaboryno.
Müller Jazep, Biarazoŭka.
Nowicki Jazep, Wilnia.
Reut Władzimir, Wiszniewo.
Radziewicz Zyhmunt, Wedegorosszczyna.
Rolicz Jazep, Troki.
Szebryk Konstancin, Jewieska.
Subocz Wiktor, Sienieŭcy.
Stankiewicz Bolesłaŭ, Wilnia.
Wieżbicki Jaljan, Wilnia.
Wysocki Habrel, Merecz.

Tabor dla wajena-pałonnych Bergerdamm.

Burkraba Sidor, Uncuni.
Bujdak Bronisłaŭ, Nowoprucki.
Budnik Piotr, Czerniewiczy.
Bohdanowicz Jazep, Holiczy.
Bujnoŭski Anton, Abramowiczy.
Błudnik Władysłaŭ, Saninka.
Biczel Bronisłaŭ, Takary.
Biczel Feliks, „
Balanin Jazep, Saŭroŭ.
Brozoŭski Wasil, Olchoŭski.
Dyrszynkiewicz Maciej. Dajmed.
Dargis Franc, Dubel.
Dankiewicz Jan, Semeny.
Daszkiewicz Andrej, „
Danilewicz Feliks, Naumoŭski.
Federowicz Władysłaŭ, Dynowi.
Hłaŭnicki Michał, Koŭdziszki.
Gota Wincenty, Matowiczy.
Hryncewicz Jazep, Bohary.
Hurczyn Stanisłaŭ, Pursti.
Hilun Feliks, Poluni.
Gowris Pawał, Łosowiczy.
Hotkiewicz Iwan, Liciany.
Januszkiewicz Stanisłaŭ, Prożyszki.
Juszko Dominik, Ropiszki.
Jankowicz Anton, Liciany.

Tabor dla wajenna-pałonnych Cottbus.

Ananasiewicz Wincenty, Mawina.
Berdoŭski Bolesłaŭ, Lida.
Czyżyk Jan, „
Czerniak Jazep, „
Czykum Jazep, Wircy.
Dobrowolski Wacłaŭ, Wilnia.
Haŭrylkiewicz Bazyl, Lida.
Hajdukiewicz Stanisłaŭ, Wilnia.
Jermakowicz Mateusz, Woropanszczyna.
Klimaszeŭski Edward, Świenciany.
Łuszko Feliks, Urciszki.
Maculewicz Edward, Bezdany.

Tabor dla wajenna-pałonnych Cüstrin.

Barkiewicz Konst., Radaszkowiczy.
Hendel Mozes, Wilnia.
Hobernikoŭ Izaak, „
Hofmann Władzimir, „
Niebohin Sierhiej, „
Basiuk Jazep. Carskomarew.

Drukawana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar W. Łastoŭski.